

Emotsional Intellektni qoʻllab dars oʻtish

Hissiyotlarning o'rganishdagi o'rni

O'rganishda hissiyotlar hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ular o'quvchining motivatsiyasiga, e'tiboriga, xotirasiga va hatto qiyin topshiriqlarni bajarish qobiliyatiga ta'sir ko'rsatadi.

Agar o'quvchi xavotirda, sarosimada bo'lsa yoki o'zini qadrsiz his qilsa - bilimlarni o'zlashtirishi keskin pasayadi. Aksincha, agar u o'zini xavfsiz his qilsa, uni ko'rib, hurmat qilishsa - u ochiladi, faollashadi, savollar bera boshlaydi, fikr yuritadi va tashabbus ko'rsatadi.

Ta'lim jarayonida hissiyotlarni hisobga olish nima uchun muhim?

O'qitishda hissiy intellekt haqida so'z yuritganimizda, eng avvalo tushunish lozim bo'lgan narsa - hissiyotlar va ta'lim bir-biridan ajralmasdir. Bu ikki parallel jarayon emas, balki o'zaro bog'liq mexanizmlardir. O'quvchining hissiy holatini e'tiborga olmasdan samarali ta'lim berish mumkin emas.

"Biz hissiyotlar ishtirokisiz qaror qabul qila olmaymiz va oqilona fikrlay olmaymiz."

— Amerikalik neyrobiolog Antonio Damasio

Agar o'quvchi xavotirda, zo'riqishda yoki ishonchsizlikda bo'lsa, ma'lumot "qabul qilinmaydi". Aksincha, o'quvchi o'zini xavfsiz his qilsa, uning fikri hurmat qilinishiga ishonsa, xato qilishi mumkinligini bilsa, u o'zini ochadi, savollar beradi, tasavvurini ishga soladi va yaxshiroq eslab qoladi.

O'qituvchining hissiy sezgirligi

Hissiy intellektga ega bo'lgan o'qituvchi nafaqat bilimlarni yetkazib bera oladi, balki har bir o'quvchi o'zini e'tiborga olingan va qabul qilingan deb his qilishi uchun "muhitni yarata" oladi. Bu ayniqsa quyidagi holatlarda muhim:

- Yangi murakkab materialni tushuntirishda;
- So'rovlar va ommaviy chiqishlar paytida;
- Xato va muvaffaqiyatsizlik holatlarida;
- O'quvchi motivatsiyasini yo'qotganda.

Darsning hissiy muhitini tuproqqa qiyoslash mumkin: agar u unumdor bo'lsa - bilimlar o'zlashtiriladi, o'sadi va rivojlanadi. Agar tuproq quruq, noqulay bo'lsa - hech narsa unib chiqmaydi.

Hissiy jihatdan boy ta'lim muhitini yaratish

Sinfdagi hissiy muhit - bu shunchaki darslar o'tadigan fon emas. Bu o'quvchilarning diqqati, o'zlashtirishi, motivatsiyasi va hatto xulq-atvoriga ta'sir ko'rsatadigan faol omildir. Hissiy intellektga ega bo'lgan o'qituvchi bu muhitni ongli ravishda boshqara oladi.

Qo'shilgan va Ahamiyatli

Jismoniy va Hissiy Jihatdan Xavfsiz

Ishtirok Etishga Ishtiyoqmand

Xato Qilishdan Qo'rqmaydigan

Bunday muhitning unsurlari: salomlashish, oldindan bilish va maromlilik, natija emas, harakat va intilishlarni qo'llab-quvvatlash, o'quvchilarning his-tuyg'ulariga moslashuvchanlik, shaxsiy chegaralar va o'ziga xoslikni hurmat qilish.

3. O‘quvchilarning hissiy holatini hisobga olgan holda o‘quv materiallarini moslashtirish

An‘anaviy qarashga ko‘ra, ta‘lim sof kognitiv jarayon hisoblanardi. Biroq neyropsixologiya va affektiv pedagogika ma‘lumotlari shuni ko‘rsatdiki: hissiyotlar to‘siq emas, balki ta‘limning zaruriy tarkibiy qismidir.

Biz his-tuyg‘ularimizdan ajralgan holda o‘rgana olmaymiz!

O‘quvchi xavotir, umidsizlik yoki hatto kuchli hayajon holatida bo‘lsa, uning ishchi xotirasi va yuqori kognitiv funksiyalariga kirish imkoniyati pasayadi. Hissiyotlar filtr vazifasini bajaradi: ular e‘tiborni yo‘naltiradi, voqealarga ma‘no beradi, nima muhim-u nima muhim emasligini aniqlashga yordam beradi.

Hissiy moslashuv modeli: 4 Daraja

Hissiy moslashuv - bu o'qituvchining guruh va alohida o'quvchilarning hissiy holatini aniqlay olish, uni darsni rejalashtirish va o'tkazishda hisobga olish, hamda zarur bo'lganda - ta'lim jarayonini to'g'rilash qobiliyatidir.

Kuzatish

Noverbal belgilar, xulq-atvor ko'rsatkichlari, og'zaki shikoyatlar.

Talqin Qilish

Empatik fikrlash: sabablar, doimiy holat, bog'liqliklar.

Moslashuv

Dars tuzilmasini o'zgartirish, hissiy charchoqni yengillashtirish.

Mulohaza va O'quv Maqsadlariga Qaytish

Natijani mustahkamlash, dars maqsadiga qaytish.

O'qituvchi sinfning hissiy yetakchisi

Har bir dars nafaqat bilim berish, balki muhit, kayfiyat va hatto muloqot modeli shakllanadigan makondir. Bu makonning markazida o'qituvchi turadi. Aynan u darsga ohang beradi, o'quvchilarning hissiy holatiga ta'sir ko'rsatadi.

O'z-o'zini Anglash

O'qituvchi o'z his-tuyg'ularini tushunadi va o'z holatini kuzatib boradi.

Hissiy Barqarorlik

Murakkab vaziyatlarda ham xotirjamligini saqlaydi.

Ilhomlantirish Qobiliyati

O'quvchilarni ichki qiziqish orqali rag'batlantiradi.

Namuna Bo'la Olish Qobiliyati

O'quvchilar o'qituvchining xulq-atvor modellarini o'zlashtiradilar.